

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

5. Quarta ratio principalis ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

96 Dices, quod audito hoc nomine ens, mens concipit præcipua analogata, scilicet Deum, creaturam, substantiam, & accidens.

97 Sed contra. Et in primis hoc est contra manifestam experientiam, ut quilibet in se potest experiri. Deinde sic argumentor: vel quando concipitur creatura audito nomine ens; concipitur creatura ut sic, non conceptis omnibus inferioribus illius, quæ transcenduntur à creatura; vel concipiuntur necessario omnia illius inferiora; sed non primum, neque secundum: ergo falsa est solutio. Probatur Minor quantum ad primam partem. Si conciperetur creatura ut sic, & conciperentur inferiora illius: ergo daretur non conceptus præcisus creaturæ ut sic: ergo transcendentia, & analogia non impediunt conceptum simpliciter præcisum. Patet evidenter vltima consequentia. Creatura est conceptus analogus, & transcendens, sed creatura præscinditur simpliciter: ergo transcendentia, & analogia non impediunt præcisionem simpliciter: ergo licet ens sit analogum, & transcendens, potest præcindi simpliciter à suis inferioribus. Probatur Minor quantum ad secundam partem, omnia inferiora creaturæ sunt pene infinita, ut dictum est, sed intellectus audito hoc nomine ens, non concipit illa omnia pene infinita, ut ipsa experientia patet. Quis enim rationabiliter potest affirmare, quod quando à me audit ens, cognoscit omnia obiecta creata: ergo audito hoc nomine ens, non concipiuntur omnia inferiora creaturæ: ergo neque aliqua in particulari. Tum quia esset contra solutionem, quam impugnamus, quæ asserit concipi tantum præcipua analogata. Tum quia volutarie assignaretur vnum inferius potius quam aliud. Tum, & maxime, quia dantur multa inferiora entis, quæ nunquam cognovit intellectus, & quorum non datur species in illo: ergo non potest illa cognoscere: ergo bene potest concipi ens sine illis, in quibus includitur essentialiter: ergo potest præcindi ab illis, & idem argumentum fit de accidenti, & de substantia, quæ sunt analogæ secundum adversarios, & transcendunt vltimas differentias.

SUBSECTIO V.

Quarta ratio principalis ponitur.

98 **Q**uarto sic argumentor. Quia si propter aliquam rationem ens non abstraheretur ab accidenti, & substantia, maxime quia in ipso ente actu includuntur perfectas, & inaleitas; sed nec clare, nec confuse includuntur differentia actu: ergo ens præscinditur à differentiis perfectas, & inaleitatis. Maior est ipsa sententia adversariorum. Minor sic probatur, quod non includuntur actu expresse, nam in ipso conceptu entis, vel, ut melius loquar, quando concipio ens ut sic expresse, & clare, non concipio illud esse ens per se, vel in alio; nec concipio tunc eo modo, quo concipio per hæc nomina, & per hos conceptus formales substantia, accidens; sed potius concipio illa confuse secundum rationem aptitudinis, ad existendum, in qua conveniunt, sine eo quod exprimitur in particulari, an sit aptitudo independentis à subiecto, vel dependentis: ergo. Quod autem confuse actu non includuntur, sic patet, quia illud, quod metaphysice cognoscitur reduplicative præcise, cognoscitur

solum secundum essentialia; quia, ut ex Summis patet, idem est propositio reduplicativa, ac in sensu essentiali; & ideo hæc propositio falsa est: Homo ut homo est risibilis, vel ut sine dubitatione loquamur: Homo ut homo est sapiens: unde solum includit vel expresse, vel confuse prædicata essentialia, & non alia, quæ non sunt de illius essentia; sed in hac cognitione ens ut ens est aptum ad existendum: sumitur ens reduplicative: ergo sive confuse, sive expresse solum includit essentialia. Tunc sic: de essentia entis non sunt differentia; nec modi creati, nec increati: ergo modi creati, &c. non includuntur, &c. Antecedens sic probatur, quia illud est de essentia alicuius, sine quo nec conservari, nec cognosci potest illud, de cuius essentia est, v. g. Deus non potest concipi, nec conservari sine existentia exercita; nec substantia potest concipi, nec conservari sine perfectitate, quia sunt de essentia illorum. Et contra, quantitas panis potest conservari, & concipi actualiter sine substantia panis in Eucharistia, quia ipsa entitas panis actualis non est de essentia ipsius quantitatis: sed ratio entis datur, & conservatur in Deo simpliciter, & perfecte sine differentia creati; & in creatura datur, & conservatur simpliciter sine differentia, & modo increati: ergo de ratione entis, & eius essentia non sunt modi creati, & increati.

Explicatur hoc: quia omnis ratio superior, & communis multis oppositis non constituitur essentialiter per sua inferiora; nam ideo dixit Aristoteles, quod inferius est extra rationem essentialem superioris: sed ratio entis est communis Deo, & creaturis tanquam inferioribus habentibus in se oppositionem: ergo non constituitur illis, nec differentiis illorum, quia si illis constitueretur, & differentiis constitueretur, v. g. quia homo constituitur animali, constituitur essentialiter sensibili, quæ est differentia animalis. Probatur Maior sic. Ideo animal non constituitur essentialiter ab equo, & ab homine, nec à suis differentiis; & ideo substantia ut sic non constituitur essentialiter à substantia completa, & incompleta, nec à differentia completi, & incompleti, quia animal, & substantia sunt rationes superiores respectu inferiorum habentium oppositionem; & sicut in vna, eademque entitate non possunt reperiri oppositiones, sic etiam in ratione animalis, vel substantia, cum vnaqueque illarum sit vna, & eadem ratio, non potest in se continere inferiora actu, quia in se haberet oppositiones illorum: & quia si ratio completi, & incompleti essent de essentia substantia ut sic, quando substantia ut sic prædicatur de anima, de anima etiam prædicaretur ratio completi, & ratio completi esset de essentia animæ; quia quidquid est de essentia prædicati, est de essentia subiecti: & ideo omnis ratio, quæ magis late patet quam alia, non continet actu confuso, nec expresse illa, respectu quorum est communis, sed tantum potestate, & virtute. Explicatur hoc totum exemplo Dei, v. g. Quia eadem ratio Dei, quæ reperitur in paternitate, reperitur etiam in filiatione; sed illa ratio divinitatis, quæ est communis utrique relationi, & de utraque prædicatur, nec actu confuso, & expresse continet actu in sua essentia, ita ut sit de essentia Dei ut sic paternitas, vel filio, quia illud solum reperitur in essentia communi multis metaphysice considerata, vel actu confuso, vel expresse, secundum quod

quod potest salvari illa essentia cum sua indifferentia in quocumque individuo, & in quacumque ratione, & ubicumque, unde si in aliqua ratione, vel individuo salvatur illa essentia sine aliquo, signum evidens est, illud sine quo salvatur, nec confuso, nec expresse includi actu in illa essentia, ubi tantum prædicata essentialia sive confusa, sive expresse debent reperiri. Et ideo dicimus si essentia hominis necessario includi non solum animal, & rationale, sed etiam actu confuso rationem viventis, corporis, substantiæ, &c. quia essentia hominis nullibi potest esse, nec concipi sine ratione viventis, corporis, substantiæ, &c. sic similiter Deus non includit nec actu confuso, nec expresse in sua essentia tanquam prædicatum quidditativum ipsius, filiationem, vel paternitatem, quia essentia Dei completissime reperitur in paternitate sine filiatione, & in filiatione sine paternitate, & in spiratione passiva sine utraque alias sequeretur illud inconveniens, quod diximus, nempe quod de filiatione prædicaretur essentialiter paternitas; unde paternitas esset idem quod filio, quod aperte hæreticum est. Pater hoc, quia ideo prædicatur de paternitate ratio entis, substantiæ, & spiritus, quia sunt in essentia Dei actu, licet confuso: ergo si filio est etiam actu confuso in essentia Dei; filio prædicatur essentialiter de paternitate, ut prædicatur ens, & vivens, quæ actu confuso sunt. Mains inconveniens; essentia Dei non posset esse in filiatione, nec posset communicari filio, si paternitas esset actu confuso de essentia divinitatis. Unde tollitur indifferentia essentia ad essendum in Patre, & in filio. Probatur nunc illud inconveniens, quia eo modo debet esse res in aliquo; quo petit essentia illius, & secundum omnia prædicata essentialia sive actu expressa, sive confusa: ergo si divinitas deberet esse in filiatione, necessario deberet esse cum paternitate, quæ actu est in ipsa essentia essentialiter; sed filio non est capax habendi paternitatem: ergo non est capax habendi divinitatem, in qua necessario, & essentialiter actu, licet confuso est paternitas, v. g. quia color est incapax essendi animal rationale, est incapax essendi Petrus; quia ad hoc ut aliquid sit Petrus, debet necessario esse hominem. Unde divina essentia non potest esse in filiatione. Ex quo tollitur indifferentia, & communitas divinæ essentia: ergo si ens ut ens est ratio superior communis, & indifferens ad accedens, & substantiam, si quidem, & ratio entis prædicatur de substantia, & de accidenti: ergo in ratione entis essentialiter, & metaphysicè nec includitur perfectitas, & inalicitas, nec ratio creati, & increati.

99 Ex his omnibus colligitur, quoddam discrimen, quod inter confusam cognitionem hominis reperitur respectu suæ definitionis, & inter confusam cognitionem entis respectu accidentis, & substantiæ; nam homo, quomodocumque cognoscatur, semper includit actu animal, & rationale, à quibus nullo modo potest abstrahi; nam si actu confuso cognoscitur homo, actu confuso continet animal, & rationale; si autem cognoscatur clare essentia hominis, actu, clare, & expresse dicit animal, & rationale. Et ratio evidens à priori est, quia homo constituitur adæquate, & essentialiter animali, & rationali. Et ideo adæquate convertitur cum animali, & rationali. Quod patet ex mutua prædicatione: homo est animal rationale; animal rationale est homo. Ex quo

R. P. I. deph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

sequitur hominem minime esse indifferentem ad animal rationale, & ad aliud; nam si esset indifferens ad hoc, & ad illud, posset conservari adæquate in hoc sine alio, & in alio sine hoc; unde non dependeret in suo esse, & cognosci nec ab hoc, nec ab alio; unde posset præscindi ab utroque; sed ut sic præcisum haberet suam adæquatam essentiam: quia nihil potest esse adæquate sine adæquata essentia: ergo evidenter colligitur non constitui actu essentialiter animali rationali. Tunc sic: ens habet oppositas omnino homini rationes, quia ens est indifferens simpliciter Deo, & creaturis, accidenti, & substantia; nam accedens, & substantia conveniunt vere, & simpliciter in ratione entis, & magis late patet ens, quam accedens, & substantia: Et hoc evidenter colligitur ex non mutua prædicatione, nam non est verum dicere ens est accedens, vel ens est substantia: & sic contrahitur tam ad accedens, quam ad substantiam indifferenter; unde habet rationem superioris communicabilis respectu inferiorum; & sic inferiora secundum axioma Aristotelis erunt extra rationem entis, & ens non constituitur essentialiter illis; nam ens conservatur, ut diximus, adæquate, & perfecte in substantia, & in accidenti, ita ut in accidenti sit proprie, & simpliciter ens sine substantia, & in substantia sine accidenti, unde absolute non dependet secundum suam essentiam, neque à substantia, nec ab accidenti: ergo poterit cognosci sine accidenti, vel substantia: ergo poterit præscindi ab illis, quia hæc est definitio præcisionis.

Dices, totum nostrum principium falsum esse, 100 nimirum per rationem entis habere aliquod obiectum unum, quod per unum nomen entis significetur; nam quando concipimus ens, non concipimus aliquam rationem communem utrique, sed concipimus immediate substantiam, & accedens, creatum, & increatum; quia cum illa ratio entis sit transcendens, non potest intellectus sistere in ratione communi entis, nisi necessario terminetur à creato, & increato.

Contra, & interrogo, an quando intellectus 101 concipit creatum, terminatur in illo conceptu communi creaturis, vel non terminatur, nisi cognoscit omnes creaturas tam possibiles, quam actuales, tam specificè, generice, quam individualiter; si dicatur primum: ergo etiam potest sistere intellectus in ratione præcisa entis; quia ideo non sistit in ratione præcisa entis, quia ens transcendit Deum, & creaturam; sed etiam licet creatura ut sic transcendat omnes creaturas, & omnes differentias creaturarum usque ad ultimam rationem indivisibilem, & participatur in eorum sententia per prius à substantia creata, quam ab accidenti creato; & non obstante hac transcendentia, & participatione, intellectus sistit in ratione creaturæ ut sic: ergo etiam intellectus potest sistere in ratione entis ut sic sine eo quod terminetur ad hanc, vel ad illam rationem entis. Si dicatur secundum: ergo intellectus una cognitione percipit, & penetrat infinitas creaturas actu naturaliter; sed hoc est absurdum, & contra ipsam rationem; ergo absurdum erit illud, ex quo sequitur. Probatur illud inconveniens. Quia quando cognoscitur per vos aliqua ratio transcendens, v. g. ens, non potest sistere intellectus in ratione illa transcendens, & ideo cognoscit etiam substantiam, & accedens, quæ transcendit; sed creatura ut sic, quæ transcendit infinitas creaturas

ras possibiles actu, & creaturas actuales, & futuras, & infinitas differentias illarum creaturarum; (quia de quacumque licet minima differentia creaturæ sive possibilis, sive actualis, sive futuræ verificatur hæc propositio) est creatura; ergo ratio creaturæ transcendit omnes creaturas, sed omnes creaturæ sunt infinitæ actu: ergo si intellectus quando cognoscit creaturam ut sic, cognoscit omnes illas rationes, quas transcendit creatura, cognoscit naturaliter infinitum in actu, quod est absurdum tam contra Philosophos, quam contra Theologos; nam ipsi Theologi scholastici nec animæ Christi hoc præilegium concedere volunt circa omnes infinitates creaturarum; quia omnes unanimiter dicunt, ex hac concessione colligi à posteriori comprehensionem divinam.

Dices, in illo conceptu creaturæ non representari omnes possibiles.

102 Sed contra; quia ratio creaturæ omnes actuales, & possibiles comprehendit sua transcendentia, quia non datur medium inter ens creatum, & increatum; sed illæ omnes creaturæ non sunt ens increatum: ergo sunt ens creatum: ergo ratio creaturæ transcendit omnes: ergo si ratio formalis, quare non potest sibi in creatum ut sic, est transcendentia illius, & transcendentia illius est per omnes creaturas: ergo non potest terminari illa cognitio nisi in omnibus creaturis; quia non est maior ratio quare terminetur in una, quam in alia; imo est necessaria ratio non terminandi in aliquibus, sed in omnibus, quia in omnibus datur illa transcendentia.

103 Declaratur hoc amplius. Quia illa cognitio non solum debet esse confusa rerum creatarum omnium, sed distinctissima, ita ut percipiantur omnes creaturæ, non solum secundum rationes genericas, & específicas, sed etiam secundum individuales secundum proprietates distinctas illorum; ex quo sequeretur esse perfectissimam, & comprehensivam cognitionem totius obiecti omnipotentis divinæ. Probatur hoc, quia comprehensio duplicem rationem exigit: & quod cognitio attingat omne obiectum sine eo quod aliquid sit in obiecto, quod non attingatur à cognitione; & etiam quod talis cognitio sit expressa, & distincte cognoscitiva omnium rerum secundum proprietates, & perfectiones repertas in obiecto, cognoscendo distinctionem unius proprietatis, & perfectionis respectu alterius: sed hoc totum caderet in illam cognitionem: ergo esset perfectissima comprehensio. Maior est evidens. Minor sic probatur; quoad primam partem. Quia cognitio illa perciperet omnes creaturas inclusas in illo obiecto, & etiam cognosceret quicquid est in illis. Cognosceret præterea proprietates omnes, & differentias illarum; unde, & cognosceret distinctiones inter illas; quia impossibile est quod cognoscantur proprietates, & differentia aliquorum, & quod non cognoscatur distinctio illarum; quia ratio formalis distinguendi in aliquo, est differentia illius.

104 Quod autem hæc omnia cognoscantur, sic patet: quia illud totum est sphaera cognitionis, & ad illud totum terminatur cognitio, quod transcendit illa ratio communis; sed ratio communis creaturæ transcendit omnes creaturas tam in communi, quam in particulari, omnes proprietates, & differentias; quia de quacumque proprietate, & differentia, est verum dicere: hæc proprietates,

vel differentia est essentialiter creatura; ergo cognitio, quæ tantum cognoscit quantum transcenditur à creatura, cognoscit etiam proprietates omnes, & differentias in particulari, siquidem transcenduntur in particulari à creatura ut sic, & quatenus una etiam distinguitur ab alia; quia ut sic creatura est.

Secunda pars illius Minoris evidens est ex 105 hæc prima; quia nihil aliud est cognitio expressa, & distincta alicuius, nisi cognitio, quæ terminatur ad illud secundum suas proprietates, & differentias in particulari, & non in communi; Tunc enim cognoscimus Petrum expresse, & distincte, quando non solum cognoscimus illum secundum rationem hominis, sed etiam secundum differentiam Petri cum proprietatibus illius, & quatenus distinguitur à Paulo, & à quocumque: sed illa cognitio cognosceret omnes creaturas in particulari cum suis differentiis, & proprietatibus, cum hæc omnia transcenduntur æqualiter à ratione creaturæ, quæ transcendentia mensura est illius cognitionis; & sic in sententia adversariorum non potest sistere cognitio in ratione entis transcendente substantiam, & accidens, nisi etiam cognoscantur expresse substantia, & accidens cognoscendo, in quo distinguatur substantia ab accidenti.

Item, quia si non expresse cognosceret omnia 106 illa, sed confuse, cognosceret illa sub aliqua convenientia communi sine aliqua distinctione; (quia si cum distinctione cognosceret, distincte, & expresse cognosceret, quia idem est cognoscere cum distinctione, & distincte) ita cognitio illa sistat in convenientia illorum, sive in ratione illa convenientia; sed hoc est præcindi rationem convenientiæ à differentiis, cum intellectus concipiat convenientiam sine differentiis, v. g. Ideo intellectus præcindit animal ab homine, & ad equo, quia confuse cognoscit hominem, & equum, in illa ratione naturæ viventis sensibilis, in qua conveniunt homo, & equus, sistendo in illa ratione; & minime percipiendo distinctionem illorum in illa natura; sed hoc totum convenit cognitioni prædictæ: ergo convenit simpliciter esse præcisionem.

Dices, ibi non representari accidens, & substantiam ut sic, quando concipitur ens, sed representari attributionem accidentis ad substantiam.

Sed contra, quia tot sunt attributiones ad substantiam, quot sunt accidentia, sed accidentia sunt infinita; ergo, & attributiones illorum. Unde eadem ratio, quæ militabat ad hoc ut non cognoscerentur creaturæ, & omnia accidentia in particulari; militat ad hoc quod non cognoscantur attributiones.

Et si dicas, cognosci attributionem ut sic, & 109 non infinitas attributiones.

Contra hoc est, quia etiam attributio ut sic est 110 analogia respectu omnium attributionum; nam attributio ut sic est realiter essentia accidentis; quia de essentia accidentis ut sic est, dicere attributionem ad substantiam. Unde erit de essentia accidentis realis, & modalis; Sed essentia accidentis ut sic est analogia ad accidens completum, & incompletum; ad accidens modale, & reale; & ex alio capite transcendit ultimas differentias accidentis; quia de quacumque differentia illius est verum dicere, quod dicat attributionem ab substantiam: ergo, & attributio, quæ formaliter est ipsa

ipsa essentia accidentis, cum sit ordo transcendentalis ad substantiam, erit analogica, & transcendens. Vnde non poterit intellectus sistere in attributione ut sic.

Præterea: quia impossibile est quod cognoscatur attributio ut sic, quin cognoscatur essentia: sicut illa, quæ sunt essentialia respectu attributionis, sed respectu attributionis sunt essentialia accidentia, & substantia, substantia extrinsece, accidentia intrinsece: ergo non potest cognosci attributio ut sic sine substantia ut sic, & accidenti ut sic; sicut relatio ut sic non potest cognosci sine fundamento, & termino ut sic, quia sunt de essentia, sive intrinsece, sive extrinsece, relationis; sed per vos non potest cognosci sistendo substantia ut sic, & accidentis ut sic; quia sunt rationes analogicae, & transcendentes: ergo propter easdem rationes non poterit cognosci attributio ut sic.

Viget, quia falsum est dicere in hoc conceptu entis representari attributionem accidentis ad substantiam, quia illud representatur, quod prædicatur quando prædicatur ens; sed quando prædicatur ens de Deo, & creaturis, non prædicatur attributio, quia iam de omnibus tam de Deo, quam de creaturis prædicatur, siquidem tam de Deo quam de creaturis prædicatur ens; sed hoc est falsum: ergo, & illud, ex quo sequitur.

Hæc Minor sic probatur. Quia quando dico: Deus est ens, non prædico; Deus est attributio, nec Deus dicit attributionem; quia nec Deus est ordo transcendentalis, nec Deus ut sic dicit ordinem transcendentalem; & nihilominus de Deo directe, & per se prædicatur ens: ergo ens ut sic non est attributio. Nec etiam quando prædicatur de accidenti, prædicatur formaliter, & directe attributio. Quia non est verum dicere formaliter, accidens est ens: ergo accidens est attributio, sed potius accidens dicit attributionem ad substantiam.

Nec hoc secundum etiam potest dici, quia quædam de prædicatur ens de accidenti, non prædicatur aliquid ens in particulari; sed aptitudo ad essendum communis respectu omnium entium; sed attributio est aliquid ens particulare; nam ens prædicatur etiam de attributione, hæc enim est vera prædicatio: Attributio est ens, & est prædicatio superioris de inferiori, cum ens, quod prædicatur de attributione, prædicetur etiam de substantia, & de Deo.

Clarius, quia tunc est prædicatio superioris de inferiori, quando illud, quod est prædicatum, non potest esse subiectum prædicationis directæ; hæc autem indirecta prædicatio esset ens est attributio: ergo attributio est aliquid ens; nam attributio convenit accidenti propter differentiam inaleitatis: ergo quando prædico: Accidens est ens; non prædico attributionem, quia sonaret sic prædicatio: Accidens est aliquid ens; sed hoc est falsum; sicut falsum esset dicere: substantia est ens: ergo substantia est aliquid ens; quia hæc est prædicatio indivisi vagi; alia autem non est prædicatio nisi rationis communis transcendens: ergo non prædicatur attributio.

Dices cum Herize, prima parte, ubi supra: nos illo conceptu formali entis attingere ex parte obiecti usque ad ultimas differentias non clare, sed confuse; & sic non esse præcisionem.

Sed contra, quia cognitio confusa aliquorum, in sententia authoris huius, simpliciter præcisio est; sed hæc datur in ente: ergo. Maior sic præ-

batur, quia rationale, vel homo, & animal præscinduntur simpliciter à differentiis, tam in sententia huius authoris, quam in omnium; sed non præscinduntur aliter animal, nisi ex eo quod una cognitione confusa cognoscat intellectus omnia individua. Quia, ut hic author asserit in *Logica*, disp. 12. cap. 2. §. 5. nulla datur præcisio ex parte obiecti; quia ex parte obiecti datur multitudo; ex eo enim solum quod confuse omnia illa obiecta cognoscantur in quantum sunt similia, confundendo illa omnia una cognitione confusa, dicuntur præscindi simpliciter; sed illa cognitione confusa entis terminata ad omnia entia individua, cognoscuntur confusione, & confundendo illa omnia sub ratione convenientiæ in ratione essendi: ergo illa ratio essendi simpliciter præscinditur ab inferioribus. Maior est ipsa verba authoris. Minor etiam patet ex verbis ipsius in solutione datis; nam ait, illa cognitio formali entis nos cognoscere obiectum non clare, sed confuse: ergo.

Item, quia impossibile est, quod cognitione confusa usque ad ultimas differentias attingatur obiectum. Nam si attingitur obiectum secundum ultimas differentias: ergo attingitur quatenus habet distinctionem in se ipso illud obiectum, v. g. si quando cognosco ens, ut ipse author ait, ex parte obiecti non est aliquid unum, sed est multitudo entium cognitorum per unam formalem cognitionem, & ex alio capite hæc multitudo cognoscitur secundum ultimas differentias illorum, quæ includuntur in multitudine: ergo cognoscuntur quatenus unum distinguitur ab alio, & quatenus habent distinctionem inter se, cum cognoscantur in illis differentiis, quæ sunt rationes formales distinguendi: ergo cognoscuntur distincte, & expresse, vnde minime confuse. Patet clarissime hæc consequentia ex modo nostro loquendi Hispanice. Quia *lo mismo es conocer claray expressemente, que conocer con distincion, percibiendo lo que cada uno tiene como proprio, y en que se diferencia de otro*. Sed sic est, quod in sententia huius authoris mediante hac cognitione cognoscitur illa multitudo usque ad ultimas differentias. Vnde, & cum distinctione inter illas cognoscendo differentiam uniuscuiusque: ergo expresse, & clare cognoscit illud obiectum: ergo non cum confusione.

Confirmatur, quia illud obiectum ex parte sua realiter nullam habet unitatem, ut ipse author ait: ergo solum habet illam, quam accipit mediante conceptu formali; sed omnia illa entia confuse cognita habent unitatem ab intellectu: ergo ens, quod est omnia illa confuse cognita, est unum. Minor hæc sic probatur. Actus ille confusus formaliter in sententia Patris Herize est unitas entis, sicut actus confusus animalis est unitas animalis per intellectum: ergo ens habet unitatem. Antecedens probatur, unitas intellectus est indivisio obiecti per intellectum, & eius divisio per eundem, à quolibet alio; quia omnis unitas est indivisio rei in se, & divisio à quolibet, &c. sed actus ille confusus entis est indivisio eius, & divisio, &c. ergo est unitas entis.

Probo Minorem. Quia ille actus tunc non dividit substantiam ab accidenti, nec formicam à leone, sed potius adunat in ratione communi entis. Nam divisio obiecti per intellectum ab alijs est clara cognitio cuiuscumque obiecti, ut divisio animalis in rationale, & irrationale, est illorum clare cognitio; quia tunc intellectus unum

ab alio secerit, seu separat; quando vero confuse cognoscit, non dividit, nec separat. Sicut ergo distincta cognitio est divisio, & illi respondent plura obiecta ut plura; ita confusa cognitio est indivisio, & illi respondet obiectum indivisum. Hæc consequentia sic patet. Quia clarus actus, & obscurus, seu confusus tribuunt suis immediatis obiectis oppositas denominationes, & hoc præcise propter confusionem, & claritatem: ergo si actus confusus immediate terminatur ad Petrum, & ad Paulum, illos faciet confuse cognitos: ergo indivisos cognitione; quia indivisio rationis est confusa plurium cognitio; sicut divisio est eorundem clara cognitio; nam si oppositam debent denominationem tribuere, & cognitio clara denominat divisos: ergo cognitio confusa non divisos. In hoc enim consistit oppositio, & si non consistit, dicant adversarii, in quo consistat.

Item, quia ens est formaliter divisum in se per divisionem immediatam in ens creatum, & increatum: ergo ens constituitur in se vel formaliter, vel efficienter indivisum præcise per indivisionem immediatam, non quæ sit à parte rei, quia impossibile est quod homo, & Angelus non dividantur à parte rei: ergo debet esse per indivisionem intellectus per aliquam actionem ipsius; sed in intellectu non datur nisi duplex cognitio, (quæ actio ipsius est terminata ad multa individua): Prima, quæ cognoscit hæc omnia individua ut plura cognoscendo differentiam unius, vel cuiusque, per quam distinguitur ab alio; & hæc est clara, & expressa cognitio, quia cum distinctione cognoscit; hæc autem non potest esse indivisio illorum; quia impossibile est quod eadem actio sit indivisio, & divisio eiusdem.

Alia cognitio est, quæ terminatur ad multa, sed non cognoscit illa ut multa, sed confundit illa, & cognoscit, non secundum proprietates, & differentias uniuscuiusque, sed secundum convenientiam illorum in aliqua ratione communi: Et hæc est adunatio illorum, quæ in se sunt distincta, quia adunantur media illa cognitione, & cognoscuntur tantum sub illa ratione convenientiæ, quasi essent unum; & ideo vocatur indivisio, id est, cognitio faciens esse indivisum illud, quod à parte rei divisum est. Et quia hæc cognitio non cognoscit cum distinctione, sed confundendo obiecta, cognitio confusa vocatur, & per hanc habet unitatem obiectum cognitum; quia non potest habere, ut dictum est, per cognitionem claram, imo per illam obiectum constituitur divisum: ergo per confusam, quæ opposita est illi, denominatur obiectum indivisum, & accipit indivisionem, & unitatem: ergo omnia entia, quæ cognoscuntur mediante cognitione confusa sub ratione convenientiæ, constituuntur in esse unius simpliciter sine distinctione per illam cognitionem formalem confusam.

Dices, hoc argumentum solum probare ens esse unum, non tamen præcise.

Sed contra. Quia nihil aliud est cognosci ut præcise à multis nisi cognosci ut unum sine multitudine; quia nihil aliud est præcise nisi cognitio unius obiecti sine cognitione differentiarum in illo: ergo si cognoscitur ut unum ens, cognoscitur ut præcise.

Nec obstat dicere, non esse simpliciter præcise, quia licet sit unum per illum actum, nihilominus imbibitur in multis realiter, unde redollet pluralitatem.

Sed iam hoc est expulsum supra, quia licet entitas sit transcendens, potest in se ut vna concipi, ut exemplo divinitatis manet supra probatum.

Præterea; quia præcise tota solum est per intellectum: ergo si ut obijciatur illi conceptui intellectus, habet unitatem simpliciter sine aliqua diversitate in seipso; quia ut sic est obiectum actus confusi cognoscentis multa non ut multa, sed unum in ratione essendi, licet à parte rei sit intime in multis, (qui modus essendi non est realis inclusio,) sed identitas cum illis non tollit præcisionem intellectus simpliciter, animal enim, quia est obiectum actus cognoscentis omnia animalia non ut plura, sed ut unum in ratione animalis, non cognitis clare differentijs, est præcise simpliciter, licet à parte rei identificetur cum differentijs plurificandis illud. Quæ identificatio tanta est cum illis, ac entis cum suis differentijs realibus, quia in identificatione non datur magis, & minus.

Ultimo respondet hic author, nimirum illa multa inferiora entis non solum cognosci ut unum, & sub ratione essendi, sed ut multa.

Sed contra, & insurgit argumentum iam factum; nam non erit confusa, sed clara cognitio. Item, sequitur infinita actu cognosci, quod demonstravimus supra. Deinde sic evidenter demonstratur. Quia eadem cognitio respectu eiusdem obiecti naturaliter non potest esse evidens, & vera, & falsa, & probabilis simul, sed illa cognitio, quæ ratio communis cognoscitur, est evidens, & vera; quia evidenter est verum dicere: omnia individua sunt entia realia. Et eadem cognitio, quæ terminatur ad illam, in quantum ratio communis est, terminatur etiam ad proprietates illarum rerum, & ad differentias illarum; quæ idem sunt transcendentaliter cum ratione entis, sed illa cognitio, quæ terminatur ad proprietates, est probabilis, & sepius falsa: ergo si est eadem cognitio cum prima, eadem cognitio erit evidens, & falsa, minor sic probatur. Nam ipsi metaphysici, & Philosophi, qui cognoscunt evidenter adamantem esse ens, & verum, falluntur in tribuendo hanc proprietatem adamantem, nempe demoliri sanguine agni, amethystam etiam liberare ebrietate, quod falsissimum esse experientia constat: ergo eadem cognitio circa idem obiectum, nempe adamantem, esset evidens, & esset falsa.

Clarius hoc convincitur, quia si à longe videamus aliquam entitatem, evidenter cognoscimus esse contradictorium non entis, unde, & esse verum, & nihilominus non cognoscitur evidenter, imo si assertive cognoscatur, false cognoscetur esse hominem, vel equum: ergo si vna indivisibilis cognitio terminetur ad utrumque in illo obiecto, eadem, & indivisibilis cognitio erit evidens, dubitatoria, falsa, & probabilis, quæ proprietates nec respectu diversorum, quanto magis respectu eiusdem, possunt coniungi in eadem cognitione, propter immediatam repugnantiam, & contradictionem in eadem entitate indivisibili. Patet hoc evidenter. Quia nullum daretur argumentum ad distinguendam realiter sapientiam ab opinione, cognitionem erroneam à scientifica.

Irrefragabiliter hoc probatur. Quia vna, & eadem cognitio fidei divinæ indivisibilis respectu Trinitatis non potest esse certa, & respectu Creationis Adam à Deo non potest esse dubitatoria,

toria, & erronea; licet Adam, creatio ipsius, & Trinitas sint obiecta maxime distantia: ergo in vna, eademque indivisibili cognitione non possunt collocari ratio erroris, & evidentie, salutatis, & certitudinis: ergo cognitio terminata ad ens confusa ipsa eadem indivisibiliter non potest terminari ad differentias entium, cum illa sit evidens, hæc falsa.

131 Ultimo respondet P. Rubius in *Logica*, & ut melius à difficultatibus se se expediat, asserit, duplicem esse præcisionem, aliam analogorum, univocorum aliam. Analogorum ait, esse cognitionem rei, alio modo ac est in se. Vt si rem, quæ in se habet modum expressum essendi, & clarum, consideres solum implicite, & confuse. Præcisionem vero rationis univocæ esse cognitionem quandam, per quam vnum cognoscitur sine alio, aut eo non cognito. Primam præcisionem vocat secundum quid; secundam autem vocat simpliciter; cum autem ens primo præscindatur, non erit simpliciter, sed secundum quid præcisum.

132 Sed contra primo. Nam falsum est dicere cognitionem confusam, & obscuram cuiuscunque rationis esse præcisionem, nisi sit cognitio confusa rationis communis, (hic enim loquimur de præcisione rationis superioris,) quia cognitio per fidem est obscura, & confusa, v. g. cognitio, per quam cognosco Deum trinum, & vnum. Et ratio manifesta est. Quia tunc cognitio confusa potest dici præcisio, quando habet definitionem præcisionis, quæ petit necessarii, ut vnum cognoscatur sine altero, sed cognitio confusa totius Trinitatis secundum suum, esse non cognoscitur ita ut non percipiatur aliquid pertinet in particulari ad Trinitatem, & ad divinitatem: ergo non est præcisio, & nihilominus essentialiter est cognitio confusa, & obscura: ergo omnis cognitio confusa non est præcisio.

133 Clarius hoc convincitur. Quia cognitio, quæ cognosco definitum in homine, v. g. quando cognosco hominem sub hoc conceptu cognosco confuse animal, & rationale; in quo distinguitur hæc cognitio à cognitione definitionis, v. g. quando cognosco hominem dicendo: est animal rationale; & nihilominus in illius sententia cognitio illa est præcisio animalis, & rationalis: ergo falsum est dicere cognitionem confusam esse præcisionis cognitionem; quia alias cognitio rei essentialiter constituta per aliqua prædicata essentialia, esset præcisio ab illis prædicatis essentialibus. Ex quo sequeretur illa prædicata essentialia esse essentialia, & non esse essentialia; quia præscinderetur ab illis, cum cognosceretur v. g. homo sine illis; & essent essentialia, ut supponimus.

134 Item falsum est dicere omnem cognitionem confusam rei, quæ ex se habet modum clarum essendi, esse cognitionem rei aliter ac est in se absolute; nam illa variatio non se habet, nec attribuitur à cognitione obiecto; Deus enim, qui omnia corporalia cognoscit spirituali modo; & quæ sunt finita cognoscit infinito modo, & successiva essentialiter, simul non dicitur cognoscere rem aliter ac est; alias falleretur in cognitione, & ad minus faceret ens rationis, quod absurdum est; quia infinita cognitio Dei propter suam perfectionem, & eminentiam, nec potest falli, nec cognoscere rem aliter ac est; Et licet spirituali modo cognoscat corporea, cum non attribuat illam spiritualitatem cognitionis ipsi obiecto,

sed tantum remaneat illa spiritualitas ex parte cognitionis, inde est quod non cognoscat rem aliter ac est. Quod aliter contingit in cognitione creata; Nam quando cognoscit Angelum ut iuvenem, Deum Patrem cum senectute, illa iuventus, & senectus, cum non sint ex parte cognitionis; ipsa enim cognitio nullam rationem senectutis, nec iuventutis habet, unde necessario tribuitur ab ipsa cognitione obiecto, & sic illa cognitio apprehendit quasi esset in obiecto; & in hoc consistit fallacia cognitionis creata; & ideo dicitur cognitio rei aliter ac est in se.

Quod etiam contingit in ipsa ratione præcisa 135 entis, nam dupliciter possum concipere ens: cognoscendo illud obiectum esse aptitudinem ad existendum realiter; Et licet hæc cognitio sit confusa individuorum, nihilominus non est cognitio rei aliter ac est in se, quia non attingit in obiecto aliquid, quod non est, sed solum, quod habet, alio modo potest esse cognitio entis, ut quando cognosco ens ut rationem superiorem, & hæc est cognitio rei aliter ac est in se, quia cognoscitur in ente superiori, quam in se non habet ens, & hæc est etiam falsa cognitio; quia non adequatur cum obiecto, & hæc de causa ab omnibus Theologis rejicitur à Deo. Ex quo sequitur evidenter contra Rubium non omnem cognitionem confusam esse rei aliter ac est in se, si talis confusio sistat in cognitione, &c. Secundo, quia falsum est discrimen assignatum ab hoc authore inter analogam, & univocam præcisionem. Quia cognitio, quæ præscindo univocum ab inferioribus, etiam est confusa illorum cognitio; nam quando cognosco animal, cognosco individua animalis, quæ distinctum, & expressum modum habent essendi secundum proprias rationes, & differentias, confundendo illa sub vna ratione essendi viventis sensibilis, & hæc est propria, & simpliciter præcisio.

Clarius, v. g. quando præscindo hominem à 136 Petro, & Paulo, nihil aliud facio, nisi cognoscere illos, qui inter se distinguuntur, tanquam si essent vna entitas sub illa vna ratione hominis. Quod adeo verum est, ut nullus possit negare, hanc cognitionem, homo, esse cognitionem confusam inferiorum, quod satis supra contra Patrem Herize probatum est.

Item, quia sicut quando cognosco univocum 137 animal, cognosco omnia individua solum sub formalitate animalis, sine eo quod cognoscam differentias in particulari, & expressis; & ideo vocatur præcisio simpliciter. Ita quando cognosco ens ut sic & cognosco omnia entia, non cognosco in illis in particulari suas differentias, sed illas solum sub formalitate habendi esse, sine eo quod cognoscamus, an Angelus, vel formica, vel adamas sit; & sine mentione horum, unde cognoscitur vnum sine alio, id est, ratio communis habendi esse, sine differentijs Angeli, & formicæ.

Nec obstat, quod in animali cognoscitur vnum 138 absolute sine alio, in ente autem non cognoscitur vnum, non cognito alio; quia differentia entis non est alia formalitas, sed eadem ratio magis expressa entis; hoc autem non obstat; quia licet esset verum (quod nunc non disputo) saltem quoad expressum ens distinguitur à differentijs; & quoad expressum cognoscitur ens, & non cognoscuntur differentia expressæ, & ut tales sunt: ergo cognoscit vnum non cognito alio quoad expressum.

Sed

Sed dicunt adversarij, ideo non esse præcisionem simpliciter.

¹³⁹ Sed contra, quia sicut animal ex parte animalis cognoscitur sine differentijs, ita ens ex parte ipsius entis cognoscitur sine differentijs; quod sufficit ad præcisionem simpliciter ex parte rationis communis, licet ex parte differentiarum non sit simpliciter præcisio: nam ad simpliciter præcisionem ex parte unius sufficit, quod cognoscatur aliquid, in quo non includatur aliud essentialiter actu, vel expresse, vel confuse, v. g. animal ex parte animalis præscinditur à rationali simpliciter, quia cognoscitur animal non cognito rationali, ex eo quod actu, nec confuse, nec expresse includebatur in animali: sed etiam ens cognoscitur sine inialitate, & perfectitate, quæ actu nec expresse, nec confuse includuntur in ente ut sic: ergo est simpliciter præcisio ex parte entis, quia ideo est præcisio simpliciter ex parte animalis, quia in animali ut sic, cum concipiatur tantum secundum essentialia, vbi actu differentia non includuntur nec expresse, nec confuse, cognoscitur absolute animal ex parte animalis sine differentijs, sed etiam ens quatenus cognoscitur à Metaphysica, cum concipiatur secundum essentialia, actu differentias non includit, nec expresse, nec confuse, unde, & cognoscitur ens necessario sine differentijs in ipso ente inclusis: ergo simpliciter præscinditur ex parte illius. Item, quia ex dictis à Patre Rubio colligitur non sibi constanter coherere; nam sequitur evidenter minime præscindi rationem analogam. Quia illud est præcisum, quod cognoscitur non cognito alio à quo præscinditur tanquam inclusio in obiecto præcisio; sed cognito ente in illo obiecto propter obiectum est illius cognitionis, includuntur, ut ait Pater Rubius, substantia, & accidens: ergo cognoscuntur illa ut inclusa ibi: ergo minime præscinditur illud obiectum ab illis v. g. nullus unquam dixit, hominem præscindere à substantia, ab animali, vel rationali, quia includuntur actu confuso in homine.

¹⁴⁰ Confirmatur, illud, quod est obiectum conceptus formalis entis, prædicatur essentialiter de omni ente tam creato, quam non creato, tam de accidente, quam substantia. Tunc sic: In hac prædicatione v. g. interrogo, quid prædicetur: Deus est ens; an prædicetur substantia, & accides simul?

Dicunt adversarij, prædicari hoc distinctum, substantia, vel accidens.

¹⁴¹ Sed contra, quia falsum est dicere, Deum esse indeterminate substantiam, vel accidens; quia eodem modo debet esse prædicationis, si est vera, ut est res à parte rei; sed à parte rei Deus non est indeterminate substantia, vel accidens, sed determinate substantia perfectissima: ergo est falsa prædicationis. Videte etiam latissime in Patre Suarez *disp. 2. Metaphysica, sect. 2.* alias solutiones oppugnatas, nobis enim nostra sufficiunt, ne authorum transcriptores iudicemur.

¹⁴² Sed respondent neotherici nunc, ut Pater Rubius, Albelda, quod licet in illa ratione superiori contineantur actu omnia inferiora, quando illa ratio superior superiora prædicatur de aliquo eorum, applicari illi secundum propriam illius naturam, ita ut quando enuncias: substantia est ens, solum applicetur ratio entis substantia, ut ipsi convenit, ita ut efficias hunc sensum: substantia est ens præcipuum, & primum, cui accidentia attribuuntur.

Sed contra: ergo illa prædicationis est definitio, nis de definito, ut est hæc: Homo est animal rationale. Probatur, quia hæc est definitio substantia, saltem descriptiva: substantia est primum, & nobilissimum ens, à quo dependent accidentia; sed hoc prædicatur, quando dicimus: substantia est ens: ergo prædicatur definitio de definito. Tunc sic: ergo est prædicationis non superioris de inferiori vilo modo, nec rationis secundum quid præcisæ, sed eiusdem de se ipso, quod est æqualis de æquali absolute. Hoc autem totum est contra ipsos autores; nam Pater Rubius asserit, ens esse rationem superioris, non solum superioritate nominis, sed etiam rationis, quæ præscinditur secundum quid.

¹⁴³ Vtrumque sic patet. Quia definitio est idem, quod definitum, & definitum non est præcisum à definitione; quia adæquate definitum constituitur essentialiter definitione, vnde nec simpliciter, nec secundum quid præscinditur ab illa. Secundum sic convincitur. Quando prædicatur aliquid de aliquo, quod convertitur cum illo, prædicationis est æqualis de æquali, & non superioris de inferiori; sed primum, & nobilissimum ens, &c. quod prædicatur de substantia, convertitur cum illa, quia est verum dicere: substantia est primum, & nobilissimum ens, &c. primum, & nobilissimum ens, &c. est substantia: ergo est æqualis de æquali: ergo non superioris, nec secundum quid, quia illud, quod est adæquatum cum aliquo; id est æquale illi, non excedit, nec exceditur ab alio; quia æqualitas consistit in indivisibili adæquatione; alias, si superaret, vel superaretur aliquomodo, quod necessario requiratur ad superioritatem secundum quid, esset æquale, ut supponimus, & non esset æquale.

Dices, esse superius ens, quia quod prædicatur de substantia, potest applicari accidentibus secundum ipsorum naturam.

¹⁴⁴ Sed contra, quia in ente sunt duo: & ratio significata per nomen, & ipsum nomen entis: si ens sumatur secundum rationem significatam, non prædicatur de substantia, quod prædicatur de accidenti, sed aliud distinctissimum; nam quando prædicatur, substantia est ens, dicitur: substantia est primum, & nobilissimum ens; & quando prædicatur de accidenti, dicitur: est ens secundum, & per attributionem ad substantiam; sed primum, & nobilissimum ens, & ens habens attributionem ad illud, non sunt idem, sed distincta, imo aliquomodo habent oppositionem realiter: ergo non prædicatur idem de accidenti, ac de substantia: ergo secundum rationem significatam per nomen ens nulla datur superioritas; Tunc enim datur superioritas in prædicatione, quando idem secundum significatum prædicatur de multis; quia cum illa superioritas sit communitas, & non communitas nominis æquivoci, necessario debet esse communitas rei significatæ; sed quando aliquid non prædicatur de multis, non est commune, quia communitas est respectu multorum: ergo superioritas, quæ coniungitur cum communitate, petit quod sit in significato nominis; sed in prædicatione entis significati per nomen ens nulla datur communitas, sed primo diversitas per vos: ergo nulla datur superioritas nec secundum quid.

¹⁴⁵ Probatur absolute, quod sit falsa sententia adversariorum; quia distinctæ prædicationes sunt hæc: substantia est primum, & nobilissimum ens, ac

ac hanc: substantia est ens: ergo falsa est doctrina allentium esse eandem praedicationem. Antecedens sic patet. Quia illa sunt distincta, quae separantur in aliquo; sed illae praedicationes separantur, ita ut formali praedicatione praedicetur ens, & non praedicetur primum ens, v. g. in hac: Primum, & nobilissimum ens est ens; sed in formali praedicatione de primo ente non potest praedicari; Primum ens est primum ens, quia haec praedictio est identica, sicut Petrus est Petrus: ergo in formali praedicatione separantur: ergo non sunt idem.

146 Declaratur amplius. Quia in hac praedicatione: Primum ens est ens, & in hac: secundum ens, quod dependet à primo, est ens; praedicatur de illis aliquid, in quo vere, & realiter conveniunt non solum quoad nomen, sed etiam quoad rem, & rationem; quia ut supra demonstravimus, vere, & proprie conveniunt haec duo subiecta, accedens, & substantia in habendo essentiam realem: essentia autem realis significatur per nomen ens, quod commune est accidenti, & substantia, sed non convenit accedens cum substantia in hoc quod sit primum ens; quia in hoc primo differunt, sicut Deus non convenit cum creatura in esse entis independentis, cum primo in hoc diversificentur, & idem non possit esse ratio formaliter conveniendi primo; & ratio formaliter differendi primo respectu eiusdem; sed in quo conveniunt, est in aliquo universaliori praedicto, nempe in habendo esse: Ex quo, & ex primacia entis constituitur substantia ut primum ens: unde non est idem formaliter absolute adhuc in ipsa substantia, ens, & primum ens, imo primum ens, tanquam inferius entis consistat ex ratione superiori entis, & ex primitate illius. Et ideo haec est vera praedictio: Primum ens est ens; Et non est vera praedictio aequalis de aequali; alias posset dari conversio, ens est primum ens; quod nullus huc usque accepit; nec est inferioris de superiori; alias esset indirecta praedictio; ergo est superioris de inferiori: ergo non sunt idem haec praedicationes: substantia est ens: substantia est primum, & nobilissimum ens, quia una est praedictio de praedicto communi, in quo vere conveniunt accedens, & substantia; Et alia est de praedicto aequali, in quo primo differunt substantia, & accedens: sicut Deus, in quantum est primum independentens ens, primo differt à creatura, & in quantum est ens, primo convenit cum creatura, quia vere, & realiter creaturae sunt entia, & vere, & realiter creaturae non sunt entia independentia: ergo falsa est solutio.

Dices, praedicari quidem ens non abstracte cognitum, sed restrictum per subiectum.

147 Sed contra, quia vel concipitur ens ut quid commune, (quod intendimus,) vel clare concipiuntur substantia, & accedens secundum proprias rationes: Sic autem, haec praedictio non est formalis: substantia est ens. Quia si subiectum, & praedictum eodem modo noscuntur, ens enim concipitur clare secundum quod est substantia, & quando de substantia praedicatur. Item substantia concipitur sub ratione substantiae: ergo non est formalis, quia sic sonat: substantia est ens id est, substantia, est substantia.

148 Vergetur, quia per te in accidenti non concipitur ens ut distinctum à differentia; alioquin, & P. I. de Peñafels, Theol. Schol. Tom. I.

posset abstrahi ens: ergo accedens eodem modo concipitur, & sub ratione entis, & sub ratione accidentis.

Nec verò iuvat, conceptum entis etiam concipi substantiam sub ratione substantiae, & sic differt subiectum à praedicto. Non enim iuvat, quia cognitio clara de alio obiecto non facit propositionem formalem, nam si concipias clare sub ratione hominis Petrum, & Paulum, & nihil aliud; tunc praedictio hominis de Petro non sit formalis per claram notitiam de Paulojnam cognitio de Paulo, in quantum Paulus est, quid interest praedicationi de Petro: ergo sit formalis praedictio hominis de Petro; quia Petrus clare cognoscitur sub ratione Petri, & confuse sub ratione hominis, sub qua conveniunt Petrus, & Paulus.

SUBSECTIO VII

Amplius confirmantur dicta.

Vergetur ex illo principio sicutcumque potentiae correspondet proprius actus; sed ratio obiectiva entis habet potentiam passivam ad abstractionem: ergo correspondere potest ei abstractio per conceptum formalem entis. Maior est cetera Minor probatur. Potentia passiva ad abstractionem fundatur, vel est ipsa independentia unius rationis obiectivae ab alia; sed ratio obiectiva entis est independentis in suo esse essentiali à rationibus obiectivis Dei, & creaturae, substantiae, & accidentis: ergo ratio obiectiva entis habet abstrahibilitatem passivam, seu potentiam ad abstractionem formalem entis. Maior est certissima. Quia distinctio actualis, vel formalis per intellectum nihil est aliud quam praeciso mentali per conceptum representantem hoc, non representato alio: ergo praescindibile, vel abstrahibile nihil erit aliud quam isto modo distinguibile: ergo potentia ad abstractionem in conceptu obiectivo est ipsamet distinctio virtualis reddenda actualis per conceptum formalem entis. Porro huiusmodi distinctio virtualis in independentia fundatur huius rationis obiectivae ab alia; quia ideo est potens aliquid mentaliter representari separatim ab alio, quia in suo esse essentiali independentis est ab alio: ergo de primo ad ultimum tota abstrahibilitas passiva obiecti in independentia, & distinctione virtuali consistit.

Minor satis conspicua est ex generali conceptu superioris, & ex particulari conceptu entis sicut omne superius in quantum tale, est independentis in suo esse essentiali ab inferioribus, quia primum est; & superioritas adfert excellentiam independentiae; sed ens est superius ad substantiam, & accedens; Deum, & creaturam secundum ipsam rationem obiectivam significatam: ergo ipsa obiectiva ratio independentis est, & virtualiter distincta, quia etiam de conceptu superioris est virtualis distinctio ab inferioribus.

Idem robustius patet ex ipso conceptu entis; Ens enim non includit essentialiter particulares rationes, & modos entium, ut supra late probavimus, sed essentialiter solum dicit realitatem secundum potentiam logicam, seu non repugnantiam ad existendum; sed quicquid essentialiter non includit aliud, est independentis ab aliis, & distinctum.